

هو الحکیر الخلیف

خردنامه صدر

فصلنامه علمی-پژوهشی فلسفه اسلامی

سال ۲۰، شماره ۳؛ پیاپی ۷۹

صاحب امتیاز، مدیر مسئول و سردبیر:

آیت الله سید محمد خامنه ای

هیئت تحریریه

آیت الله سید محمد خامنه ای..... رئیس بنیاد حکمت اسلامی صدرا
دکتر غلامحسین ابراهیمی دینانی..... استاد دانشگاه تهران
دکتر احمد احمدی..... استاد دانشگاه تهران
دکتر غلامرضا اعوانی..... استاد دانشگاه شهید بهشتی
دکتر رضا داوری اردکانی..... استاد دانشگاه تهران
دکتر کریم مجتهدی..... استاد دانشگاه تهران
دکتر سید مصطفی محقق داماد..... استاد دانشگاه شهید بهشتی
دکتر مقصود محمدی..... دانشیار دانشگاه آزاد اسلامی، کرج

ویراستار..... دکتر مقصود محمدی
مدیر اجرایی..... مهدی سلطانی گازار
مترجم انگلیسی..... دکتر رؤیا خوئی
ویراستار انگلیسی..... دکتر علی نقی باقرشاهی

ناشر: بنیاد حکمت اسلامی صدرا

شاپا: ۰۸۷۴ - ۱۵۶۰

نشانی: تهران، بنیاد حکمت اسلامی صدرا

صندوق پستی: ۱۵۸۷۵/۶۹۱۹

دورنگار: ۸۸۴۹۳۸۰۳

تلفن: (مقالات) ۸۸۱۵۳۲۲۱

(اشتراک و فروش) ۸۸۱۵۳۵۹۴

پست الکترونیک: siprin@mullasadra.org

پایگاه اینترنتی: www.mullasadra.org

چاپ: عصر انتظار، بزرگراه فتح، فتح هفدهم، ایثار هفت، شماره ۱۹.

فهرست مطالب

- سرمقاله..... ۳
«وحدت وجود»، «وحدت شهود» و سخن گفتن از خداوند. ۵
دکتر قاسم کاکایی، طیبه معصومی
نسبت نظر و عمل با ملکات اخلاقی و تبدیل ذاتی انسان در
حکمت متعالیه..... ۱۷
دکتر اسماعیل سعادتتای خسته
زمینه ها و علل طرح نظریات فلسفی ناسازگار در آثار
ملاصدرا..... ۳۱
دکتر سعید انواری، سید جلیل حسین نیا
بررسی لوازم نفس شناختی نظریه مثل؛ مناقشه در دفاع
ملاصدرا از مثل..... ۵۷
دکتر علی شیروانی، فاطمه رازی زاده
نقش مرتبه مثالی نفس در برقراری ارتباط میان نفس و بدن در
اندیشه صدر المتألهین..... ۷۳
دکتر محمد میری
تبیینی جدید از تقسیم معقولات مبتنی بر حکمت
متعالیه..... ۸۳
دکتر سید احمد غفاری قره باغ

۱. بنابر تأییدیه شماره ۳/۱۳۷۰۸۵ مورخه ۹۱/۰۷/۰۲، از
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری خردنامه صدرا دارای
درجه علمی-پژوهشی است.
۲. خردنامه صدرا در پایگاه های زیر نمایه میشود:
- پایگاه استنادی علوم اسلامی؛ ISC
- پایگاه مجلات تخصصی فلسفه جهان؛

Philosopher's Index

- بانک اطلاعات نشریات کشور؛ Magiran
- پایگاه مجلات تخصصی نور؛ Noormags
- پایگاه اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی؛ SID

راهنمای تدوین مقاله

- خردنامه صدرا بطور تخصصی فقط مقالاتی را که مربوط به حوزه فلسفه و علوم عقلی، مستدل و مستند به منابع معتبر باشد، برای چاپ میپذیرد.
- مقالات ارسالی باید مبتنی بر تحقیق و حاوی نکته‌ی بدیع و ابتکاری باشد، از نظم و انسجام منطقی لازم برخوردار باشد و اصول نگارش و اصالت زبان فارسی در آن بدقت رعایت شود.
- مقالات باید دارای چکیده (حدود ده سطر) و کلیدواژگان (حداکثر ده واژه) بوده و چکیده و کلیدواژگان انگلیسی نیز به آن ضمیمه شده باشد.
- لطفاً در ابتدای مقاله، عنوان مقاله، نام نویسنده، رتبه علمی و محل فعالیت (هرکدام بدو زبان فارسی و انگلیسی) و نیز نشانی بصورت دقیق در برگه‌ی جداگانه ذکر گردد.
- چنانچه مقاله برگرفته از پایان‌نامه یا طرح پژوهشی باشد یادآوری آن در ابتدای مقاله الزامی است.
- مقالات به رایانامه (ایمیل) مجله ارسال گردد. حتماً مرقوم شود «مربوط به خردنامه صدرا».
- رعایت اصول نشانه‌گذاری و ذکر نامهای غیرفارسی بزبان اصلی و نیز برجسته کردن نقل قولها ضروری است.
- مقالات ارسالی نباید قبلاً در جایی بچاپ رسیده باشد و ارسال آن نیز برای خردنامه صدرا تعهدی نسبت به چاپ ایجاد نمیکند اما خردنامه از حق تجدید چاپ و نیز نشر مقالاتی که پس از داوری دقیق و تأیید هیئت تحریریه بچاپ برسد، بصورت‌های رایج دیگر بزبان فارسی و دیگر زبانها برخوردار خواهد بود.
- مقالات ارسال شده بهیچ وجه مسترد نخواهد شد.
- خردنامه صدرا در ویرایش مطالب با حفظ محتوا و مفاد آزاد است.
- مسئولیت محتوا و مضمون مقالات بعهده مؤلف است و چاپ آن در این فصلنامه تنها برای عرضه و تلاقی افکار است و دلیل بر تأیید آن نیست.
- ارجاع به آثار ملاصدرا باید منطبق بر چاپ بنیاد حکمت اسلامی صدرا باشد.

شیوه ارجاعات

- ارجاعات در خردنامه صدرا بصورت پاورقی است؛ با ذکر نام خانوادگی نویسنده، نام کتاب، شماره جلد، شماره صفحه.
- در مواردی که بلافاصله به منبع قبلی ارجاع داده شود از کلمه همان و شماره صفحه و در صورتی که شماره صفحه نیز یکی باشد از واژه همانجا استفاده شود.
 - در مورد مجلات و مجموعه مقالات عنوان مقاله ذکر گردد.
 - در ارجاع به منابع غیرفارسی، عنوان اصلی کتاب ذکر شود. بجای واژه‌های همان و همانجانب نیز بترتیب از علامتهای *ibid* و *idem* (بصورت ایتالیک) استفاده شود.
 - در فهرست منابع، مشخصات کامل کتاب‌شناسی هر منبع بصورت زیر فهرست گردد:
— کتابها: نام خانوادگی مولف، نام مولف. عنوان کتاب (بصورت سیاه و ایتالیک)، مترجم، محل نشر، ناشر، سال نشر.
مثال: مطهری، مرتضی، مسئله شناخت، تهران، انتشارات صدرا، ۱۳۸۰.
— مجلات: نام خانوادگی مولف، نام مولف. «عنوان مقاله» (داخل گیومه)، نام مجله (بصورت سیاه و ایتالیک) سال، شماره مجله، سال نشر.
مثال: اعوانی، غلامرضا. «چرا ملاصدرا را صدرالمتألهین نامیده‌اند؟»، خردنامه صدرا، ۲، ۱۱، ۱۳۸۴.
— مجموعه مقالات: نام خانوادگی مولف، نام مولف، «عنوان مقاله» (داخل گیومه)، عنوان کتاب (بصورت سیاه و ایتالیک)، گردآورنده یا ویراستار، محل نشر، ناشر، سال نشر.
مثال: ابراهیمی دینانی، غلامحسین، «جایگاه ملاصدرا در فرهنگ علوم عقلی»، مکتب ملاصدرا و فلسفه‌های غربی، زیر نظر سیدمحمد خامنه‌ای، تهران، بنیاد حکمت اسلامی صدرا، ۱۳۸۵.
— در مورد منابع غیر فارسی نیز بهمین شیوه عمل شود.

فصل بهار امسال با ماه رجب مانند دو همزاد پایای یکدیگر پیش میروند؛ یکی طبیعت مادی را به نمایش میگذارد و دیگری جنات عدن را بیاد می آورد، یکی هر روزش زوالِ یکروز زندگی را خبر میدهد و دیگری به هر روز دریچه‌یی از رحمت و فیض الهی را برای افراد آماده و هوشیار می‌گشاید.

در ماه رجب تولد مردی است که جز پیامبر هم‌تا نداشت؛ فرزند کعبه، فرزند واقعی و معنوی مکتب پیامبر و باب و دروازهٔ حکمت و علم پیامبر و کاتب و مفسر و مبلغ کتاب و حکمت الهی بود، مردی که وجودش حکمت و کلامش حکمت و عمل و کردارش حکمت بود و همهٔ زندگی او درس مردانگی و ایمان و دین‌باوری و خردمندی، هیچکس جز پیامبر (ص) هنوز نتوانسته است در کمال انسانی با او هم‌اوردی کند، او نیز مانند پیامبر اعظم (ص)، وجودش و زندگانش تجسم قرآن بود.

وی – بر اساس حکمت الهی – بانی حکومتی بود که پیامبر (ص) خشت اول آنرا گذاشته بود و او – گر چه دیرتر اما – توانست معنی حکومت الهی و اسلامی را برای تاریخ بیان کند و نشان دهد که زیر چتر حکومتی اسلامی و انسانی میتوان جهانی پر از صلح و امنیت و عدالت و مساوات و مواسات بنا نمود و

جامعه را برای رشد معنوی و سعادت ابدی مردم فراهم کرد. میتوان فساد را ریشه‌کن کرد و مفسد را - هر چند حاکم مطلق العنان شام باشد و بتصور برخی ضعیفان برداشتتش خلاف چیزی موهوم بنام مصلحت باشد - در لحظه‌یی برانداخت چرا که حکمت با فساد نمیسازد و حکیم با مفسد در یک اقلیم نمیگنجد و فساد و مفسد با صلاح و مصلحت امت در یکجا جمع نمیشود. زیرا بحکم عقل و فطرت و قلب سلیم، دو ضد با هم نمیسازند و ضدان و نقیضان لایتجمعان.

افسوس که جاهلیت قدر او را نشناخت و با شهادت او و فرزندانش، حکمت نیز شهید شد و اگر نبود همت والای ملت رشید ایران و رهبر بنیانگذار انقلاب اسلامی، آن صفحه تاریخ دوباره تکرار نمیشد و ملت ایران و رهبر آگاه آن جنود جهل و جاهلیت را ورشکسته در پشت باورهای استوار نظام اسلامی ایران زمینگیر نمیکرد.

امروز، و بهانه ماه رجب و میلاد امیر مؤمنان علی (ع) که در آنیم، روز خودآزمائی است که آیا مدیران این نظام و قوای رسمی آن به عهده‌ی که با علی (ع) بسته‌اند، پایبندند؟ آیا پای حکمت - و نه مصلحت - استوار نشسته‌اند؟ آیا در نظامی که پایگذار و مدیر آن حکیم است و کتاب و حکمت را در دست دارد، قوانین و عمل نهادها و دستگاههای اداری و اجرایی یا تقنینی با محک حکمت و عقلانیت منطبق است؟ آیا عزت و سرفرازی ملت ایران پابرجاست؟ آیا «مفسده» و «مفسده» به راهزنی معاد و معاش یعنی اعتقاد و ایمان و اقتصاد و امنیت افراد جامعه مشغول نیست؟ آیا اجراهای عدالت و مقابله با اشرافیگری، که ملت ما با عنوان «عدل علی» از انقلاب خود آنرا میخواستند، ادامه دارد؟ و در یک کلمه، آیا مسئولین کشور بر مدار مردی که در این ماه در کعبه زاده شد تا رسم حکومت و راهبری سعادت مردم را به بشریت بیاموزد، رفتار میکنند؟ یا...؟